

POSTANOWIENIE

Dnia 5 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **Z. R.** oskarżonego o czyn z art. 212 § 2 k.k.,

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2024 r. w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,

kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela prywatnego od wyroku Sądu Okręgowego w Jelenie Górze z 6 czerwca 2023 r. sygn. akt VI Ka 167/23, zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z 8 grudnia 2022 r. sygn. akt II K 1358/21,

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
2. obciążyć oskarżyciela prywatnego kosztami postępowania kasacyjnego.

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy wyrokiem z 8 grudnia 2022 r. sygn. akt II K 1358/21 ustalił, iż oskarżony Z. R. dopuścił się czynu polegającego na tym, że: w dniach 26 kwietnia 2021 r. i 10 maja 2021 r. zamieścił w Internecie na portalu społecznościowym F. na swoim profilu oraz na grupie publicznej: „Z. ” wiadomości

o nieprawdziwej o obraźliwej treści cyt.: ...umierają ludzie, ponieważ po 7 dni karetki wymazowe nie docierają do naszego miasta. Nie docierają zaś, gdyż szef pogotowia w J. nie wystąpił o takie karetki; nie starał się o nie. Proszę więc nie pisać o etyce mojej, osoby która to nagłośniła, ale o etyce Pana G.", oraz ..Dzisiaj rano zmarł w szpitalu mieszkaniec Z., który nie doczekał się przybycia karetki wymazowej. Pisałem o tym. Przywołuję rozmowę z radnym P., M. G.. szefem pogotowia ratunkowego w J., Jak się Pan dziś czuje. Panie Dyrektorze?", które poniżają M. G., dyrektora Pogotowia Ratunkowego w J., w oczach opinii publicznej, naruszają jego godność osobistą i narażają go jednocześnie na utratę zaufania niezbędnego do piastowania przez niego stanowiska, tj. występku z art. 212 § 2 k.k. i na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k. warunkowo umorzył postępowanie karne (pkt I wyroku), ustalając okres próby na 2 (dwa) lata (pkt II wyroku).

Ponadto Sąd, na podstawie art. 67 § 3 k.k. zobowiązał oskarżonego do przeproszenia oskarżyciela prywatnego M. G. poprzez opublikowanie na portalu społecznościowym F., na swoim profilu oraz na grupie publicznej: „Z.” oraz na profilu oskarżyciela prywatnego prowadzonego przez google.com przeprosin o wskazanej w wyroku treści, w terminie dwóch tygodni od uprawomocnienia się wyroku (pkt III wyroku) i do zapłaty nawiazki w wysokości 1 000 (tysiąca) złotych (pkt IV wyroku) oraz zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżyciela prywatnego M. G. kwotę 2 000 zł, tytułem zwrotu kosztów ustanowienia w sprawie pełnomocnika z wyboru (pkt V wyroku).

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze, po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego, wyrokiem z 6 czerwca 2023 r. sygn. akt VI Ka 167/23, zmienił zaskarżone orzeczenie, w ten sposób, że uniewinnił Z. R. od popełnienia zarzucanego mu czynu (pkt I wyroku), a ponadto zasądził od oskarżyciela prywatnego na rzecz Z. R. kwotę 1 560 złotych tytułem wydatków związanych z udziałem obrońcy z wyboru w postępowaniu przed Sądem I instancji i postępowaniu odwoławczym (pkt II wyroku) stwierdzając także, że koszty sądowe w sprawie ponosi oskarżyciel prywatny (pkt III wyroku).

Kasację od powyższego wyroku wywiódł pełnomocnik oskarżyciela prywatnego, zarzucając zaskarżonemu orzeczeniu rażące naruszenie prawa materialnego, tj. art. 212 § 1 k.k. poprzez przyjęcie, że wpisy oskarżonego nie przekroczyły granic dozwolonej krytyki organów państwa (pkt 1 kasacji), a także rażące naruszenie prawa procesowego, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k., poprzez niewyjaśnienie w sposób dostatecznie precyzyjny podstawy prawnej wyroku i przepisów, na których Sąd II instancji się oparł, a polegające na tym, że w uzasadnieniu swojego orzeczenia wskazał, że domaganie się od organów państwa i samorządu podjęcia czynności należących do ich zadań, uzasadnionych potrzebą ochrony interesu ogólnego i indywidualnego, nie może być traktowane jako przestępstwo zniesławienia, a oskarżony działał w obronie społecznie uzasadnionego interesu (pkt 2 kasacji).

Podnosząc powyższe zarzuty, pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz obciążenie oskarżonego kosztami postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Podniesione w kasacji pełnomocnika oskarżyciela prywatnego zarzuty nie okazały się zasadne, co skutkowało rozpoznaniem i oddaleniem tego nadzwyczajnego środka odwoławczego przez Sąd Najwyższy jako oczywiście bezzasadnego w trybie wskazanym w przepisie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie zauważyć należy, iż kasacja pełnomocnika oskarżyciela prywatnego jest sformułowana nieprawidłowo, albowiem skarżąca wskazuje jednocześnie na zarzuty rażącego naruszenia prawa materialnego i prawa procesowego. Podstawą natomiast stawiania zarzutu obrazy prawa materialnego jest przyjęcie, że sąd prawidłowo ustalił stan faktyczny w sprawie, lecz popełnił błąd w procesie subsumcji lub wykładni [*postanowienie Sądu Najwyższego (dalej SN) z 14 czerwca 2018 r. sygn. akt II KK 171/18 oraz postanowienie SN z 15 marca 2021 r. sygn. akt IV KK 85/21*]. Wobec takiego ukształtowania nadzwyczajnego środka odwoławczego zarzut obrazy prawa materialnego już tylko z tej przyczyny

jawi się jako oczywiście bezzasadny. Niemniej w realiach niniejszej sprawy nie sposób dopatrzeć się uchybień, o których mowa w kasacji.

Odnosząc się do zarzutu z pkt 1 kasacji, w którym skarżący kwestionuje dokonaną przez sąd odwoławczy wykładnię art. 212 § 1 k.k. prowadzącą do uznania, iż w niniejszej sprawie nie doszło do zniesławienia pokrzywdzonego przez oskarżonego w rozumieniu art. 212 § 1 i 2 k.k., należy zauważyć, że choć powierzchownie zarzut ten odnosi się do sfery związanej ze stosowaniem prawa materialnego, to w swojej istocie sprowadza się do zakwestionowania ustaleń faktycznych, na których to oparł się sąd II instancji. Argumentując swoje stanowisko co do podniesionego zarzutu obrazy prawa materialnego, skarżąca bowiem wskazała, iż oskarżony w sposób oczywisty zarzucił oskarżycielowi prywatnemu odpowiedzialność za śmierć ludzi z powodu rzekomego braku zespołów wymazowych. Sąd odwoławczy, w oparciu o zgromadzone dowody, ustalił natomiast m.in., iż: „wbrew sugestiom zawartym w akcie oskarżenia oskarżony poprzez wpisy te nie obwinia także wprost oskarżyciela prywatnego o śmierć pacjentów, do których na czas nie dojechała karetka »wymazowa«, choć łączy ich brak ze zwiększoną śmiertelnością chorych na powyższą chorobę”. Sąd ten nie dostrzegł także w ww. wpisach sformułowań obraźliwych czy też wulgarnych adresowanych do pokrzywdzonego (s. 5 uzasadnienia wyroku), jak również przekroczenia przez oskarżonego granic dozwolonej krytyki organów państwa (s. 6 uzasadnienia wyroku)

W świetle powyższych ustaleń zarzut, że sąd odwoławczy uniewinniając oskarżonego, dopuścił się obrazy prawa materialnego, tj. art. 212 § 1 k.k., jawi się jako oczywiście bezzasadny. Zauważyć bowiem należy, iż to, czy dane stwierdzenia noszą cechy zniesławienia, każdorazowo uzależnione jest od ich swobodnej oceny, uwzględniającej kontekst sytuacyjny, w jakim zostały użyte. Ocena ta należy natomiast do sądów orzekających w konkretnej sprawie. Kiedy zatem zaistnieje spór o to, czy owe ustalone stwierdzenia wykazują cechy zniesławienia, winien on być rozstrzygnięty w zgodzie z regułami z art. 7 k.p.k., a więc w granicach swobodnego sędziowskiego uznania. Zakwestionowanie trafności oceny Sądu, co do stwierdzeń użytych przez Z. R. , prowadzącej do uznania, że nie

wypełniają one znamion zniesławienia M. G. , powinno zostać oparte o zarzut naruszenia art. 7 k.p.k., tj. naruszenie prawa procesowego, a nie materialnego. W niniejszej sprawie zatem sąd odwoławczy nie mógł dopuścić się obrazy prawa materialnego "poprzez bezpodstawne uznanie", albowiem w ramach zagwarantowanej w art. 7 k.p.k. swobody, ocenił, że stwierdzenia użyte przez oskarżonego, w ustalonym kontekście sytuacyjnym, nie noszą cech zniesławienia i mieszczącą się w granicach dopuszczalnej krytyki oraz wolności słowa w debacie politycznej (*por. postanowienie SN z 31 sierpnia 2021 r. sygn. akt V KK 79/21*).

Niemniej, w odniesieniu do drugiego zarzutu podnoszonego w kasacji, tj. dotyczącego naruszenia prawa procesowego w postaci art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k., zauważyć należy, iż nie znajduje on potwierdzenia w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Sąd odwoławczy precyzyjnie odniósł się do treści cytowanych wypowiedzi oskarżonego i wnikliwie je przeanalizował, osadzając je w konkretnym kontekście sytuacyjnym (s. 5-6 uzasadnienia wyroku) i poddał je swobodnej ocenie, w ramach której stwierdził, iż: „z powyższych okoliczności nie wynika, że swoimi wpisami na portalu oskarżony zniesławił oskarżyciela prywatnego”. Sąd ten także odniósł się do stanowiska sądu I instancji w zakresie sprawstwa i winy oskarżonego, odwołując się przy tym do swoich wywodów związanych z oceną dowodów i ustaleń faktycznych (s. 6 uzasadnienia wyroku). Sformułowana przez skarżącego argumentacja dotycząca zarzutu z art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k. zawiera zaś jego własną interpretację i ocenę zachowania oskarżonego, co nie może zostać uznane za skutecznie podniesiony zarzut obrazy art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k.

Skarżący, sugerując także w tymże zarzucie możliwość zakwalifikowania przez sąd II instancji zachowania oskarżonego z art. 213 k.k., w istocie dokonuje wybiórczej interpretacji wywodów tego sądu. Lektura całości uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie pozostawia wątpliwości, iż sąd odwoławczy odnosząc się do zaistnienia kontratypu „dozwolonej krytyki”, nie rozważał jej na kanwie art. 213 k.k., a na gruncie pozaustawowego kontratypu dozwolonej krytyki wywodzonego z zagwarantowanego w rzymskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i

podstawowych wolności (oraz w art. 54 Konstytucji RP - uwaga sądu), prawa do swobodnego wyrażania poglądów (s. 5-6 uzasadnienia wyroku).

W konsekwencji: Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach podniesionych zarzutów, a skoro te są oczywiście bezzasadne, musi to skutkować jej oddaleniem na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

[J.J.]

[ms]